

Донбаська державна машинобудівна академія

Факультет _____

Кафедра _____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор, проректор
з науково-педагогічної та
методичної
роботи

_____ А.М.Фесенко

(підпис)

(ініціали,

прізвище)

«___»

_____ 2012р.

***РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»***

(назва дисципліни)

для напрямів підготовки (спеціальностей):

6.050101 «Комп'ютерні науки», 6.050502 «Інженерна механіка», 6.050401
«Металургія», 6.050504 «Зварювання», 6.050202 «Автоматизація та
комп'ютерно-інтегровані технології», 6.050702 «Електромеханіка», 6.030508
«Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит», 6.030504 «Економіка
підприємства»

(шифр та назви напрямів, спеціальностей)

Денне відділення

(прискорена форма навчання)

«ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО»

Методичною комісією факультету

_____ ЕГФ

(назва факультету)

Програму рекомендовано кафедрою
українознавства і гуманітарної
освіти

_____ (назва кафедри)

Протокол № ___ від _____ р.

Протокол № ___ від _____ р.

Декан факультету

_____ С.Г.Прийменко

(підпис, ініціали, прізвище)

Завідувач кафедри

_____ Кудерська Т.В.

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«___» _____ р.

Краматорськ, 2012

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Вища школа стає на шлях оновлення. «Закон про мови» та «Закон про освіту» сформулювали нові засади національної освіти, яка сприятиме відродженню духовності і стане його рушійною силою.

Основою гуманітаризації вищої освіти є викладання гуманітарних і суспільних наук, які вводять в навчальний процес технічних вузів систему духовних цінностей як окремого народу, так і людства в цілому.

Програма «Історія української культури» розрахована на студентів всіх спеціальностей. Лекційний курс забезпечений достатньою кількістю візуального матеріалу: навчальними відеофільмами, альбомами з ілюстраціями, схемами. За планами навчального відділу ДДМА загальна кількість годин, відведених на засвоєння курсу для студентів денного відділення прискореної форми навчання становить 54 години. Курс викладається в межах одного триместру.

II РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Таблиця 1 - Розподіл навчальних годин за видами навчальних занять

Триместр (семестр)	Кредити ECTS	Розподіл за триместрами (семестрами) та видами занять, годин							Вид підсум. контролю
		Загаль- ний обсяг	Аудиторні заняття					Самост. робота	
			Усього	Лекції	Лабор. роботи	Прак- тичн.	Контр. знань		
Повний курс (денна форма навчання)									
	1,5	54	24	14		6	4	30	Залік

III. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

III.1. Мета викладання дисципліни.

Курс «Історія української культури» покликаний забезпечити студентів належним рівнем знань з історії української культури, сприяти гуманізації та гуманітаризації навчального процесу, вплинути на формування духовності студентів, а також сприяти професійному росту майбутніх фахівців технічного та економічного профілів.

Знання основних етапів розвитку вітчизняної культури, її найвагоміших досягнень на протязі усієї історії є необхідними для розуміння характеру сучасного українського народу, взаємовідносин людей. Знайомство зі сферою матеріальної та духовної культури, створеною українським народом, ні в якому разі разу не зводиться до простої передачі інформації, а спрямоване на вироблення вміння скористатися неозорним морем культурних явищ і на вдосконалення здатності критично, і разом з цим аргументовано (об'єктивно), аналізувати з історичної і естетичної точки зору суспільні і культурні процеси з урахуванням багатовікового досвіду.

III. 2. Задачі викладання дисципліни

Завдання курсу полягають в наступному:

1. Засвоєнні сенсу та розумінні значення основних здобутків української культури, знанні основних етапів української культури, закономірностей її функціонування;
2. Розумінні самотнього характеру української культури, її взаємозв'язку з європейськими культурними процесами;

3. Розумінні культурної зумовленості сучасної ситуації, здатності урахувати культурну специфіку при вирішенні виробничих, економічних та соціальних проблем.
4. Розумінні яким чином культурний розвиток впливає на формування світогляду та світосприйняття особистості і, зокрема, як особистість відображає свій духовний стан за допомогою творчості.

Структура і зміст курсу «Історія української культури» дає можливість вирішувати завдання навчання та виховання студентів у їх органічній єдності, припускає використання самих різних методів і форм проведення навчальних занять як традиційних, так і інноваційних. Аудиторні заняття можуть проводитись паралельно з організацією екскурсій, зустрічами з діячами культури, відвідуванням музеїв, виставок, театрів і концертів, організацією вечорів запитань та відповідей, диспутів тощо. Все це сприяє формуванню культури особистості майбутнього фахівця, розвитку його духовності. Студент не лише одержує суму знань про основні етапи розвитку культури, її видатні досягнення, про можливості і способи вирішення проблем етико-естетичного плану, але й сам активно включається, в систему культурних відносин, практично засвоює культурні цінності, стає носієм культурних традицій, одержує навички і вміння творчо, на високому культурному рівні, вирішувати професійні питання.

В результаті вивчення дисципліни «Історія української культури» спеціаліст повинен

Знати:

- хронологію та послідовність змін етапів культурного розвитку українського народу;
- систему цінностей, характерну для кожного з культурних етапів, які вивчаються;
- видатні пам'ятники, створені в ті чи інші культурні періоди;
- коло основних етико-естетичних проблем, до яких

звертався та які вирішував український народ в процесі свого культурного розвитку.

Вміти:

- визначати певні культурні етапи української історії, та відрізняти їх один від одного за суттєвими особливостями, світоглядними орієнтирами;
- аналізувати пам'ятники українського мистецтва з огляду на час їх створення, стильові особливості.
- звертатися до загального естетичного аналізу пам'яток мистецтва;
- орієнтуватися в колі етичних питань;
- працювати зі спеціальною літературою.

IV. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

IV.1. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ТЕМАМИ

Таблиця 2 - Розподіл навчальних годин за темами занять

Найменування розділів, тем	Розподіл годин							Підсумковий контроль
	Усього	Лекції	лабораторні роботи	Практичні заняття	Контроль знань	СРС		
Модуль1 Тема 1.1 Українська культура як цілісна система. Давні культури на території України	4	2					2	

Найменування розділів, тем	Розподіл годин						Підсумковий контроль
	Усього	Лекції	лабораторні роботи	Практичні заняття	Контроль знань	СРС	
Тема 1.2 Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	4	2				2	
Тема 1.3 Культура України в польсько-литовську добу	4	2				2	
Тема 1.4 Мистецтво Київської Русі. Культурний розвиток в українських землях періоду феодальної роздробленості.	6			2		4	
Тема 1.5 Культура України козацької доби	5	2				3	
Тема 1.6 Побут та традиції українців. Усна народна творчість як явище духовної культури українського народу Українське мистецтво другої половини 17-18 ст.	4	2				2	
Тема 1.7 Українське мистецтво другої половини 17-18 ст. Поточна к.р.	7			2	2	3	
Тема 1.8. Культура України XIX сторіччя	5	2				3	
Тема 1.9 Культура України XX сторіччя	5	2				3	
Тема 1.10 Українське мистецтво XX століття. Модульна к.р.	10			2	2	6	
Всього:	54	14		6	4	30	

IV. 2. ЛЕКЦІЇ

МОДУЛЬ 1

Тема 1.1. Українська культура як цілісна система. Давні культури на території України

1. Предмет і об'єкт курсу «Історія української культури». Українська культура як цілісна система
2. Прадавні культури на території України (загальний огляд).
3. Проблеми етногенезу давніх слов'ян.
4. Релігійні вірування та міфологія давніх слов'ян.

Дидактичні засоби – схеми, таблиці.

Література: [1, С.260-272; 2, С.256-258; 3, С.90-95; 4, С.278-285; 5, С.339-343; 6, С.48-56; 7, С.296-311.]

Завдання на СРС: 1.Феномен поняття культури. 2.Культура північночорноморських полісів. 3.Особливості скіфо-сарматської культури.

Тема 1.2. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства

1. Хрещення Русі. Особливості світогляду людей: язичницький та християнській фактори.
2. Зародження шкільної освіти і наукових знань в Київській Русі. Книжна справа.
3. Література Київської Русі: перекладні та оригінальні твори.
4. Історико-культурна ситуація в Галичині та на Волині в 12-13ст..
5. Розвиток освіти і письменства в Галицько-Волинському князівстві.

Дидактичні засоби - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

Література: [1, С.273-284; 2, С.283-308; 3, С. 59-104; 4, С.289-307; 5, С.375-394; 6, С.395-415; 7, С.75-85; 8, С.335-370, С.372-389.]

Завдання на СРС: 1.Архітектура Київської Русі. 2. Образотворче мистецтво Київської Русі. 3. Мистецтво Галицько-Волинського князівства.

Тема 1.3 Культура України в польсько-литовську добу.

1. Суспільно-політична і культурна ситуація в Україні в польсько-литовську добу. Розповсюдження католицизму в українських землях.
2. Освітня справа. Початок книгодрукування в Україні.
3. Поширення гуманістичних ідей в Україні. Розвиток полемічної літератури.

Дидактичні засоби - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

Література: [1, С.285-295; 2, С.309-353; 3, С.112-124; 4, С.312-340; 5, С.416-440; 6, С.115-145; 7, С.389-403.]

Завдання на СРС: 1.Церковні братства та їх роль в розвитку української культури. 2. Мистецькі добутки українського ренесансу.

Тема 1.5 Культура України козацької доби

1. Козацтво як явище української історії та культури.
2. Розвиток освіти і науки в Україні в другій половині 17-18 століттях. Роль Києво-Могилянської академії.
3. Розвиток української літератури в козацьку добу. Г.С.Сковорода – філософ і поет.

Дидактичні засоби - Відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

Література: [1, С.295-303; 2, С.354-391; 3, С.131-144; 4, С.345-374; 5, С.441-472; 6, С.165-184; 7, С.405-442.]

Завдання на СРС: 1. І.Мазепа як меценат і культурний діяч. 2. Розвиток театру і музичного мистецтва в др. пол. 17-18 ст..

Тема 1.6. Побут та традиції українців. Усна народна творчість як явище духовної культури українського народу Українське мистецтво другої половини 17-18 ст..

1. Основні заняття та суспільний побут українців.
2. Духовна культура українського народу. Звичаї та свята.
3. Календарно-обрядова поезія та родинно-побутові пісні.
4. Історичний жанр в українському фольклорі.

Дидактичні засоби - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

Література: [5, С.441-472; 7, С.405-442.]

Завдання на СРС: 1. Усна народна творчість козацької доби.

Тема 1.8. Культура України ХІХ століття.

1. Суспільно-політична ситуація в Україні в 19 столітті. Періодизація національно-культурного відродження.
2. Розвиток історико-етнографічної і художньої літератури в Україні першої половини 19 століття.
3. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства й українських громад.
4. Національно-культурне відродження в Галичині. Громадська та літературна діяльність І. Франка.

Дидактичні засоби - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

Література: [1 С.303-316; 2 С.392-430; 3 С.154-170, 178-195; 4 С.378-412, 416-439; 5 С.473-515; 6 С.191-205; 7 С.444-487.]

Завдання на СРС: 1. Особливості розвитку української літератури в другій половині 19 століття. 2. М.П.Драгоманов – фундатор української суспільної думки. 3. Розвиток театрального і музичного мистецтва в Україні 19 ст..

Тема 1.9 Культура України ХХ сторіччя

1. Національно-культурне піднесення в Україні в 20-ті роки 20 століття. Покоління «розстріляного відродження».
2. Розвиток української культури в роки Другої Світової війни і повоєнний період.
3. Українська культурна парадигма на зламі ХХ-ХХІ ст..

Дидактичні засоби - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

Література: [1 С.317-335; 2 С.431-456; 3 С.195-202; 4 С.444-477; 5 С.561-584; 6 С.231-247; 7 С.487-525.]

Завдання на СРС: 1. Театральна діяльність Л.Курбаса. 2. О. Довженко – кінорежисер, драматург, письменник.

Література:

1. **Абрамович, С.Д.** Світова та українська культура: навчальний посібник / С.Д.Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2004. – 344с. – ISBN 966-603-260-0.
2. Історія світової та української культури: підручник / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К. : Літера, 2000. – 464с. – ISBN 966-95287-8-Х.
3. Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Б.І.Білик, Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; за ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 326с. – ISBN 966-620-

072-4.

4. **Кордон, М.В.** Українська та зарубіжна культура: курс лекцій / М.В. Кордон. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 584с. – ISBN 966-364-066-9.
5. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / за ред. проф. А.Яртися та проф. В.Мельника. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів : Світ, 2005. – 568с. – ISBN 966-603-407-7.
6. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Л.Є.Дещинський, Я.Я.Денісов, М.П.Скалецький, Л.В.Цубов, Н.М.Барановська, О.Г.Макарчук. – 4-те вид., перероб. і доп. – Львів : Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304с. – ISBN 966-8450-15-9.
7. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / М.М.Закович, І.Я.Зязюн, О.М.Семашко та ін.; за ред. М.М.Заковича. – 2-ге вид., випр. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 550с. – ISBN 966-620100-3.

IV.4.СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

МОДУЛЬ 1

Тема 1.5. Семінар 1. Мистецтво Київської Русі. Культурний розвиток в українських землях періоду феодалної роздрібненості.

1. Софія Київська як світоглядна ідея та художній шедевр.
2. Мистецтво Галицько-Волинської Русі.
3. Мистецькі традиції та добутки українського Ренесансу (15-перша половина 17 ст.).

Тема 1.9. Семінар 2. Українське мистецтво другої половини 17-18 ст..

1. Архітектурне бароко на західноукраїнських землях. Пам'ятки Львова.

2. Особливості українського бароко: козацькі церкви та архітектурні ансамблі Києва.
3. Бароко в українському образотворчому мистецтві: іконописання й портретний живопис.

Тема 1.13. Семінар 4. Українське мистецтво ХХ сторіччя.

1. Українське авангардне мистецтво початку 20 ст.
2. Літературні і мистецькі процеси в умовах хрущовської «відлиги». Шістдесятництво, дисидентський рух.
3. Культурні надбання української діаспори.

IV. 6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.

Індивідуальне семестрове завдання з курсу «Історія української культури» студент може виконати у формі реферату.

Тему реферату студент вільно вибирає зі списку питань до поточної або модульної контрольних робіт, які наводяться в наступному пункті робочої програми. Реферативна робота оформлюється письмово за відповідними вимогами і захищається на заняттях з контролю самостійної роботи студентів. Реферативна робота оцінюється як зарахована, якщо вона правильно виконана і студент захищає її не менш, ніж на 5 балів.

IV. 7. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Курс «Історія української культури» передбачає виконання двох контрольних робіт.

Поточна контрольна робота №1 проводиться на семінарі 2 і містить питання з тем лекцій 1-5 та семінару 1.

Модульна контрольна робота проводиться на семінарі 3 і містить питання з тем лекцій 6-9 та семінарів 2-3.

На останній лекції проводиться тест (використовується закритий тип тестів), питання якого розглядалися виключно на лекційних заняттях.

ПИТАННЯ ДО ПОТОЧНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Поняття, сутність і функції культури.
2. Форми та структура культури.
3. Мистецтво – унікальний феномен духовної культури людства.
4. Предмет і об'єкт курсу «Історія української культури». Методологічні принципи вивчення культури.
5. Українська національна культура як цілісна система.
6. Періоди розвитку української культури, їх загальна характеристика.
7. Прадавні культури на території України (кам'яне століття). Трипільці.
8. Культури доби бронзи.
9. Особливості скіфо-сарматської культури.
10. Культура північночорноморських міст-держав (Пантікапей, Херсонес, Ольвія).
11. Характерні риси зарубинецької та черняхівської культур.
12. Проблема етногенезу давніх слов'ян.
13. Релігійні вірування та міфологія давніх слов'ян.
14. Хрещення Русі. Особливості світогляду людей: язичницький та християнський фактори.
15. Зародження шкільної освіти і наукових знань в Київській Русі. Книжна справа.
16. Література Київської Русі: оригінальні та перекладні твори.
17. Архітектура Київської Русі. Софія Київська – шедевр давньоруського мистецтва.
18. Образотворче мистецтво Київської Русі: мозаїки, фрески. Поширення іконописання.
19. Історико-культурна ситуація в Галичині й на Волині в 12-13 ст..
20. Розвиток освіти і науки в Галицько-Волинському князівстві.
21. Мистецтво Галицько-Волинської Русі. Пам'ятки княжого Львова.
22. Культурні зв'язки Галицько-Волинського князівства з іншими центрами Стародавньої Русі.
23. Суспільно-політична і культурна ситуація в Україні в польсько-литовську добу (сер. 14-перша половина 17 ст.). Розповсюдження католицизму в українських землях.
24. Освітня справа в польсько-литовську добу. Початок книгодрукування в Україні.
25. Церковні братства та їх роль в розвитку української культури.
26. Поширення гуманістичних ідей в Україні (15-16 ст.). Розвиток полемічної літератури.
27. Мистецькі добутки українського ренесансу (15-перша половина 17 ст.).

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Козацтво як явище української історії та культури.
2. Реформування церкви в козацьку добу. Суспільна та культурна діяльність П.Могили.
3. Розвиток освіти і науки в Україні в другій половині 17-18 століттях. Роль Києво-Могилянської академії.
4. І.Мазепа – меценат і культурний діяч.
5. Архітектурне бароко в західноукраїнських землях. Пам'ятники Львова.
6. Специфіка українського бароко. Барокові ансамблі Києва.
7. Бароко в українському образотворчому мистецтві: іконописання та портретний живопис.
8. Розвиток української літератури в козацьку добу.
9. Г.С.Сковорода – філософ і поет.
- 10.Розвиток театру і музичного мистецтва в др. пол. XVII-XVIII ст..
- 11.Побут та традиції українського народу.
- 12.Усна народна творчість – феномен духовної культури українського народу.
- 13.Суспільно-політична ситуація в Україні в 19 столітті. Періодизація національно-культурного відродження.
- 14.Розвиток історико-етнографічної і художньої літератури в Україні першої половини 19 століття.
- 15.Діяльність Кирило-Мефодіївського братства й українських громад.
- 16.Роль Т.Г.Шевченка в становленні української культури.
- 17.М.П.Драгоманов – фундатор української суспільної думки.
- 18.Особливості розвитку української літератури в другій половині 19 століття.
- 19.Національно-культурне відродження в Галичині (19ст.).
- 20.Громадська та літературна діяльність І. Франка, його вплив на розвиток культури в західноукраїнських землях.
- 21.Розвиток архітектурного та скульптурного мистецтва в Україні 19 ст..
- 22.Жанрове різноманіття українського живопису 19 ст..
- 23.Еволюція українського театрального мистецтва в 19 ст. Становлення професійного театру.
- 24.Музичне мистецтво України 19 ст.. Творчість М.Лисенка.
- 25.Українське авангардне мистецтво початку ХХ ст..
- 26.Національно-культурне піднесення в Україні в 20-ті роки 20 століття. Покоління «розстріляного відродження».
- 27.Театральна діяльність Л.Курбаса.
- 28.О.Довженко – кінорежисер, драматург, письменник.
- 29.Розвиток української культури в роки Другої Світової війни і повоєнний період.
- 30.Культурні надбання української діаспори.

31. Літературні і мистецькі процеси в умовах хрущовської «відлиги»: шістдесятництво, дисидентський рух.
32. Українська культурна парадигма на зламі ХХ-ХХІ ст.
33. Збереження культурної спадщини та інтеграція української культури у світовий простір.

V ФОРМИ І ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 3 – Форми і засоби контролю. Оцінювання.

№	Назва і стислий зміст модуля (його ваговий коефіцієнт)	Триместр	Кредити ECTS	Загальна кількість годин	Кількість ауд. годин	Форми і засоби контролю	Критерії оцінювання	
							min	max
1	Історія української культури (1,0) Предмет та об'єкт курсу «Історія української культури». Українська культура як цілісна система. Історія української культури з давніх часів до сучасної доби		2	72	33	1) доповіді на семінарах 2) підготовка реферату 3) поточна к.р. 4) лекційний тест 5) модульний контроль	20 5 10 10 10	32 10 20 18 20
			1,5	54	30	Всього за модуль	55	100

Н.В. Підсумковою формою контролю для студентів денного відділення прискореної форми навчання є залік. Його необхідно складати у випадках, коли на протязі триместру студент не зміг отримати мінімальної позитивної кількості балів (55 балів) за курс, або ж коли студент бажає підвищити рейтинг, який він має на кінець триместру.

V.1 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

На лекціях є сенс викладати базовий теоретичний матеріал, пояснюючи його характерними прикладами. Питання навчального курсу, які, через обмеженість аудиторних годин, не можуть бути розглянутими на лекціях, повинні опановуватися на семінарських заняттях в ході заслуховування відповідей або доповідей студентів. Ці питання доповнюють, конкретизують та деталізують знання студентів з основних проблем навчального курсу.

Підбирати і компоувати лекційний матеріал необхідно з орієнтацією на рівень та спеціалізацію аудиторії. В ході викладання лекційного курсу бажано постійно робити акцент на порівняння вітчизняного і закордонного матеріалу.

Головна мета практичних занять – розвиток у студентів навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом. При необхідності на практичних заняттях можуть розглядатися додаткові теоретичні питання і приклади, які б доповнювали окремі положення лекцій.

VI. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна література

1. **Абрамович, С.Д.** Світова та українська культура: навчальний посібник / С.Д.Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2004. – 344с. – ISBN 966-603-260-0.
2. Археологія України. Курс лекцій: навчальний посібник / Л.Л.Залізник, О.П.Моця, В.М.Зубар, В.В.Отрощенко. – К. : Либідь, 2005. – 503с.
3. **Бокань, В.А.** Історія культури України: навчальний посібник / В.Бокань, Л.П.Польовий. – 2-ге вид., доп. – К. : МАУП, 2001. – 256 с. – ISBN 966-608-077-X.
4. **Бутанян, К.П.** Давнє населення України: навчальний посібник /

- К.П.Бутанян. – К. : Либідь, 2003. – 232с. – ISBN 966-06-0065-8.
5. **Бичко, А.К.** Теорія і історія світової та вітчизняної культури: Курс лекцій: навчальний посібник для вузів / А.К.Бичко, П.І.Ігнатенко, А.М.Феоктистов. – К. :Либідь, 1993. – 392с.
  6. **Гіптерс, З.В.** Культурологічний словник-довідник / З.В.Гіптерс. – К. :Професіонал, 2006. – 328с. – ISBN 966-370-010-6.
  7. **Грица, С.Й.** Українська художня культура: навчальний посібник / С.Й.Грица, Н.М.Корнієнко, Т.В.Липова. – К. : Либідь, 1996. – 416с.
  8. **Етнографія України:** навчальний посібник / за ред. С.А.Макарчука. – Львів : Світ, 1994. – 520с.
  9. Історія світової та української культури: підручник / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К. : Літера, 2000. – 464с. – ISBN 966-95287-8-X.
  - 10.Історія української культури / за загал. ред. І.Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2002. – 656с. – ISBN 966-06-0248-0.
  - 11.Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Б.І.Білик, Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; за ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – 3-те вид., стереотип. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 326с. – ISBN 966-620-072-4.
  - 12.**Кордон, М.В.** Українська та зарубіжна культура: курс лекцій / М.В. Кордон. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 584с. – ISBN 966-364-066-9.
  - 13.**Крвавич, Д.П.** Українське мистецтво: навчальний посібник: У 3-х ч. Ч.2 / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2004. – 268с.+80 вкл. іл. – ISBN 966-603-202-3; 966-603-333-X (ч.2).
  - 14.**Крвавич, Д.П.** Українське мистецтво: навчальний посібник: У 3-х ч. Ч.3 / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – 268с.+80 вкл. іл. – ISBN 966-603-202-3; 966-603-205-8 (ч.3).
  15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / А.В. Яртись, С.М.Шендрик, С.О.Черепанова, В.П.Мельник; за ред. проф. А.Яртися та проф. В.Мельника. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів : Світ, 2005. – 368с. – ISBN 966-603-407-7.
  16. **Маланюк, Є.** Нариси з історії нашої культури / Є.Маланюк. – К. : АТ

«Обереги», 1992. – 80с.

17. **Меднікова, Г.С.** Українська і зарубіжна культура ХХ століття: навчальний посібник / Г.С.Меднікова. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 214с. – ISBN 966-620-049-X.
18. **Наулко, В.І.** Культура і побут населення України: навчальний посібник / В.І.Наулко, Л.Ф.Артюх, Ф.В.Горленко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. :Либідь, 1993. – 288с.
19. **Півторак, Г.** Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов. Міф і правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски» / Г.Півторак. – К. : Академія, 2001. – 150с.
20. **Попович, М.** Нарис історії культури України / М.Попович. – К. :АртЕК, 1999. – 728с.
21. Українська культура: історія і сучасність: навчальний посібник / за ред. С.О.Черепанової. – Львів : Світ, 1994. – 456с.
22. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Л.Є.Дещинський, Я.Я.Денісов, М.П.Скалецький, Л.В.Цубов, Н.М.Барановська, О.Г.Макарчук; за наук ред. проф. Л.Є.Дещинського. – 4-те вид., перероб. і доп. – Львів : Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304с. – ISBN 966-8450-15-9.
23. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / М.М.Закович, І.Я.Зязюн, О.М.Семашко та ін.; за ред. М.М.Заковича. – 2-ге вид., випр. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 550с. – ISBN 966-620100-3.
24. **Уманцев, Ф.С.** Мистецтво Давньої України: Історичний нарис / Ф.С.Уманцев. – К. : Либідь, 2002. – 328с.

Додаткова література

Література до семінарів.

Література до семінару 1.

1. **Абрамович, С.Д.** Світова та українська культура: навчальний посібник / С.Д.Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2004. – 344с. – ISBN 966-603-260-0. – С. 280-282.
2. Історія світової та української культури: підручник / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К. : Літера, 2000. – 464с. – ISBN 966-95287-8-Х. – С. 289-296, 312-353
3. Історія української культури / за загал. ред. І.Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2002. – 656с. – ISBN 966-06-0248-0. – С. 435-440, 448-463, 468-479.
4. Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Б.І.Білик, Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; за ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – 3-те вид., стереотип. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 326с. – ISBN 966-620-072-4. – С. 101-104, 122-124.
5. **Козира, Є.В.** Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Є.В.Козира. – К. : Здоров'я, 2001. – 248с. – С. 80-84, 112-115.
6. **Кордон, М.В.** Українська та зарубіжна культура: курс лекцій / М.В. Кордон. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 584с. – ISBN 966-364-066-9. – С. 292-295.
7. **Крвавич, Д.П.** Українське мистецтво: навчальний посібник: У 3-х ч. Ч.2 / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2004. – 268с.+80 вкл. іл. – ISBN 966-603-202-3; 966-603-333-Х (ч.2). – С. 78-80, 97-100, 184-204.
8. **Крвавич, Д.П.** Українське мистецтво: навчальний посібник: У 3-х ч. Ч.3 / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – 268с.+80 вкл. іл. – ISBN 966-603-202-3; 966-603-205-8 (ч.3). – С. 23-39,

53-60.

9. *Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / за ред. проф. А.Яртіся та проф. В.Мельника. – 2-ге вид., перероб. І доп. – Львів : Світ, 2005. – 568с. – ISBN 966-603-407-7. – С. 385-392, 402-410, 433-440.*
10. *Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Л.Є.Дещинський, Я.Я.Денісов, М.П.Скалецький, Л.В.Цубов, Н.М.Барановська, О.Г.Макарчук. – 4-те вид., перероб. і доп. – Львів : Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304с. – ISBN 966-8450-15-9. – С. 80-91, 138-145.*
11. *Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / М.М.Закович, І.Я.Зязюн, О.М.Семашко та ін.; за ред. М.М.Заковича. – 2-ге вид., випр. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 550с. – ISBN 966-620100-3. – С. 352-362, 384-386.*

Література до семінару 2.

1. **Абрамович, С.Д.** *Світова та українська культура: навчальний посібник / С.Д.Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2004. – 344с. – ISBN 966-603-260-0. – С. 295-299.*
2. *Історія світової та української культури: підручник / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К. : Літера, 2000. – 464с. – ISBN 966-95287-8-X. – С. 381-391.*
3. *Історія української культури / за загал. ред. І.Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2002. – 656с. – ISBN 966-06-0248-0. – С. 500-526.*
4. *Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Б.І.Білик, Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; за ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 326с. – ISBN 966-620-072-4. – С. 137-142.*
5. **Козира, Є.В.** *Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Є.В.Козира. – К. : Здоров'я, 2001. – 248с. – С. 154-157.*

6. **Кордон, М.В.** Українська та зарубіжна культура: курс лекцій / М.В. Кордон. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 584с. – ISBN 966-364-066-9. – С. 371-374.
7. **Крвавич, Д.П.** Українське мистецтво: навчальний посібник: У 3-х ч. Ч.3 / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – 268с.+80 вкл. іл. – ISBN 966-603-202-3; 966-603-205-8 (ч.3). – С. 61-81, 91-100.
8. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / за ред. проф. А.Яртися та проф. В.Мельника. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів : Світ, 2005. – 568с. – ISBN 966-603-407-7. – С. 462-472.
9. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Л.Є.Дешинський, Я.Я.Денісов, М.П.Скалецький, Л.В.Цубов, Н.М.Барановська, О.Г.Макарчук. – 4-те вид., перероб. і доп. – Львів : Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304с. – ISBN 966-8450-15-9. – С. 147-151, 173-184.
10. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / М.М.Закович, І.Я.Зязюн, О.М.Семашко та ін.; за ред. М.М.Заковича. – 2-ге вид., випр. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 550с. – ISBN 966-620100-3. – С. 429-442.

Література до семінару 3.

1. **Абрамович, С.Д.** Світова та українська культура: навчальний посібник / С.Д.Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2004. – 344с. – ISBN 966-603-260-0. – С. 307-316.
2. Історія світової та української культури: підручник / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К. : Літера, 2000. – 464с. – ISBN 966-95287-8-X. – С. 405-409, 418-421.
3. Історія української культури / за загал. ред. І.Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2002. – 656с. – ISBN 966-06-0248-0. – С. 541-554.

4. Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Б.І.Білик, Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; за ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 326с. – ISBN 966-620-072-4. – С. 157-160, 167-168, 185-188.
5. **Козира, Є.В.** Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Є.В.Козира. – К. : Здоров'я, 2001. – 248с. – С. 182-184, 189-191.
6. **Кордон, М.В.** Українська та зарубіжна культура: курс лекцій / М.В. Кордон. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 584с. – ISBN 966-364-066-9. – С. 416-427, 437-439.
7. **Крвавич, Д.П.** Українське мистецтво: навчальний посібник: У 3-х ч. Ч.3 / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – 268с.+80 вкл. іл. – ISBN 966-603-202-3; 966-603-205-8 (ч.3). – С. 101-116, 147-184, 214-240.
8. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / за ред. проф. А.Яртися та проф. В.Мельника. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів : Світ, 2005. – 568с. – ISBN 966-603-407-7. – С. 482-498.
9. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Л.Є.Дешинський, Я.Я.Денісов, М.П.Скалецький, Л.В.Цубов, Н.М.Барановська, О.Г.Макарчук. – 4-те вид., перероб. і доп. – Львів : Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304с. – ISBN 966-8450-15-9. – С. 187-200.
10. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / М.М.Закович, І.Я.Зязюн, О.М.Семашко та ін.; за ред. М.М.Заковича. – 2-ге вид., випр. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 550с. – ISBN 966-620100-3. – С. 449-456, 466-469.

Література до семінару 4.

1. **Абрамович, С.Д.** Світова та українська культура: навчальний посібник / С.Д.Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2004. – 344с. – ISBN 966-603-260-0. – С. 324-335.

2. Історія світової та української культури: підручник / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К. : Літера, 2000. – 464с. – ISBN 966-95287-8-X. – С. 442-443, 456-462.
3. Історія української культури / за загал. ред. І.Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2002. – 656с. – ISBN 966-06-0248-0. – С. 562-574.
4. Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Б.І.Білик, Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; за ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 326с. – ISBN 966-620-072-4. – С. 218-220, 304-320.
5. **Козира, Є.В.** Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Є.В.Козира. – К. : Здоров'я, 2001. – 248с. – С. 200-202, 231-237.
6. **Кордон, М.В.** Українська та зарубіжна культура: курс лекцій / М.В. Кордон. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 584с. – ISBN 966-364-066-9. – С. 495-501.
7. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / за ред. проф. А.Яртися та проф. В.Мельника. – 2-ге вид., перероб. І доп. – Львів : Світ, 2005. – 568с. – ISBN 966-603-407-7. – С. 549-559.
8. **Меднікова, Г.С.** Українська і зарубіжна культура ХХ століття: навчальний посібник / Г.С.Меднікова. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 214с. – ISBN 966-620-049-X. – С. 61-70, 84-97, 194-207.
9. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Л.Є.Дещинський, Я.Я.Денісов, М.П.Скалецький, Л.В.Цубов, Н.М.Барановська, О.Г.Макарчук. – 4-те вид., перероб. і доп. – Львів : Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304с. – ISBN 966-8450-15-9. – С. 236-247, 279-280, 292-297.
10. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / М.М.Закович, І.Я.Зязюн, О.М.Семашко та ін.; за ред. М.М.Заковича. – 2-ге вид., випр. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 550с. – ISBN 966-620100-3. – С. 487-492, 508-517.

Розробник робочої навчальної програми з курсу «Історія української культури»
(для студентів денного відділення прискореної форми навчання) – к.і.н.,
доцент кафедри українознавства та гуманітарної освіти ДДМА Булдакова О.В.